

Vereniging Oud Edam- Jaarverslag 2019

In memoriam

Allereerst willen we twee mensen memoreren, die in 2019 zijn overleden. Zij hebben veel betekend voor Vereniging Oud Edam: Sjaan Swalve en Jaap Molenaar. Zij zijn in ons Periodiek herdacht. Van Sjaan Swalve kregen we een legaat. Haar nicht heeft ons een groot doos met boeken, foto's en papieren overhandigd, waar zeker de redactie van het Periodiek inspiratie uit kan putten.

De stad

Trambrug

De voorzitter had in maart een gesprek met wethouder Runderkamp over de Trambrug. In verband met de noodzakelijke, maar nogal begrotelijke restauratie werd ons advies gevraagd; er waren stemmen opgegaan die hadden gesuggereerd om de brug om buiten gebruik te stellen. Dat was voor Oud Edam geen optie. De brug is een rijksmonument en de eigenaar (in dit geval de gemeente) moet zijn monumenten onderhouden. Ook is de Trambrug onderdeel van de vesting – en die is ook, in zijn geheel, een rijksmonument. Inmiddels (2020) is de restauratie bijna voltooid.

Singelweiland

Om te peilen hoe onze leden denken over parkeren op het weiland aan de Singelweg was er op 4 april een ledenavond. Voor wie niet aanwezig kon zijn, was er een online peiling. Het merendeel van onze leden stond niet te springen om daar een parkeerterrein aan te leggen. Als het onontkoombaar is, dan graag onzichtbaar.

De voorzitter heeft over dit onderwerp op 11 april ingesproken bij de gemeenteraad om te pleiten voor nader onderzoek. Waar het in de voorstellen aan ontbrak was visie (met name op het beschermde stadsgezicht) en het woord "landschapsarchitect". De gemeenteraad heeft op die avond echter een bedrag goedgekeurd om een simpele parkeerplaats aan te leggen, zonder grote infrastructurele ingrepen.

We hebben in het najaar overleg gehad met projectleider Jacco Mak en landschapsarchitect Joost Vos om onze visie te geven en wensen kenbaar te maken m.b.t. de landschappelijke inpassing. Ook hebben we een brief aan het college geschreven met aandachtspunten en de vraag om uitgebreid over onze standpunten te praten. Helaas hebben wij nooit een reactie ontvangen. Wel een informeel antwoord door de projectleider, maar niet op alle punten.

Hoogstraat

Vereniging Oud Edam heeft zitting gehad in de jury die de ontwerpen voor de invulling van de Hoogstraat en het Brandweerterein moest beoordelen om daar vervolgens een keuze uit te maken. Aangezien ons bestuurslid Peter de Vries, zij het zijdelings, betrokken was bij een ontwerp en er geen schijn van belangenverstremgeling mocht ontstaan, heeft het bestuur Jan Visser (architect van De Edamse School) gevraagd om als jurylid op te treden. Om de schijn van belangenverstremgeling ook

in een latere fase uit te sluiten, is Mark Ravesloot tot het bestuur toegetreden voor zaken die de Hoogstraat betreffen.

Om de plannen te kunnen beoordelen, heeft Jan Visser 27 toetsingscriteria opgesteld. Denk hierbij aan de criteria van het beschermd stadsgezicht, maar ook duurzaamheid en de criteria die de gemeente heeft verwoord in Edam Vitaal.

Uiteindelijk is door een meerderheid van de stakeholders voor een ander ontwerp gekozen; het ontwerp waar de jury van Oud Edam het minst gelukkig mee was. In latere fases van de ontwikkeling kunnen wij onze visie alsnog voor het voetlicht brengen, bijvoorbeeld door in gesprek te gaan met de ontwikkelaar en via de welstandscommissie.

De jurycommissie van Oud Edam heeft het college een aanvullende brief geschreven, om onze zorgen aan te geven bij het gekozen ontwerp. Vereniging Oud Edam heeft een aantal wezenlijke aandachtspunten, zoals kwaliteitsbewaking van de openbare ruimte, het handhaven en versterken van de stadsstructuur en het ritme van de stad. Met de doelstelling "het stedenschoon van Edam en omgeving te bewaren, te beschermen en waar mogelijk te vermeerderen" zijn wij de hoeders van het beschermd stadsgezicht.

In het gekozen plan (zoals later bleek van HSB bouw uit Volendam, met ontwerpen van W3 architecten) wordt geen rekening gehouden met de stedenbouwkundige principes die gelden binnen het beschermd stadsgezicht.

In het najaar hebben verschillende bewoners van het gebied in kwestie contact gezocht met de voorzitter, omdat er geen voortgang leek te zijn en ook omdat zij vrezen voor bijvoorbeeld privacy. De betrokken bestuursleden en de jury hebben tot dan toe geen inzage gekregen in de plannen van projectontwikkelaar HSB. Een bespreking met de projectontwikkelaar die in november zou plaatshebben, is uitgesteld tot eind maart (en als gevolg van de coronacrisis nog langer).

[Korsnäterrein/ Baandervesting](#)

In mei hadden Peter de Vries, bestuurslid voor ruimtelijke ordening en stadsbeeld, en voorzitter Leontien Rosier een gesprek met de projectontwikkelaars van het Korsnäterrein/ Baandervesting, BPD en Kondor Wessels.

Hierbij hebben wij aangegeven dat de binnenstad een beperkte bouwhoogte kent en dat er een opbouw moet zijn van laag naar hoog. Dus geen hoog gebouw direct bij binnenkomst van de vesting. Wel eventueel iets verderop, zodat een hoger gebouw gespiegeld kan worden met de pakhuizen aan de Nieuwehaven.

Ook hebben wij gevraagd naar de mogelijkheden om meteen het Baanplein in de plannen mee te nemen. Het huidige parkeerterrein is verrommeld en dit zou een mooi moment zijn om het aan te pakken.

Uiteraard was de vesting een punt aandacht. Die is als gevolg van jarenlang zwaar verkeer ter plekke helemaal verzakt. Wij hebben gevraagd om herprofilering en revitalisering. Ook hebben wij gewezen op een belangrijke karakteristiek van de vesting: de dubbele bomenrij. Doordat men daar destijds bij het ontwerp van het Fardemterrein onachtzaam mee is omgesprongen, geheel in tegenspraak met de karakteristieken van vesting als rijksmonument, dacht de projectontwikkelaar dat een enkele bomenrij de norm was. Wij hebben ze duidelijk gemaakt dat een enkele rij juist niet de bedoeling is. Om een historisch rapport te kunnen schrijven over de bouwplek en de vesting, hebben ze geput uit een uitgave van Oud Edam, "De Vestingwerken van Edam".

Update april 2020: het is goed om te merken dat de aanbevelingen zijn overgenomen.

Diaconietuin

Sinds het vroege voorjaar van 2019 wordt de Diaconietuin extra onderhouden dankzij de inzet van een nieuw groepje enthousiaste vrijwilligers en bestuursleden. Dit was noodzakelijk, omdat de tuin 'versleten' was. Het betreft extra onderhoud, naast het reguliere onderhoud. En een opknapbeurt. We zijn de gemeente, met name Frank van Dijk, erg erkentelijk voor de medewerking die we krijgen.

Pinkiosk Baanplein

Naar aanleiding van de plaatsing van de pinkiosk (pinhuisje) op het parkeerterrein aan de Baanstraat hebben we twee brieven aan het college geschreven. De eerste brief resulteerde in een gesprek waarin zowel buurtbewoners als Oud Edam gerust werden gesteld op het gebied van veiligheid. Brief twee had meer te maken met het uiterlijk van het huisje, dat nogal detoneert met de omgeving. Ook zijn wij in die brief ingegaan op het begrip tijdelijkheid: hoe tijdelijk is tijdelijk. En de suggestie om in het vervolg ook tijdelijke bouwwerken en voorzieningen te laten te toetsen door de monumenten/welstandcommissie, zodat men aan de hand van de objectieve toetsingscriteria tot een weloverwogen besluit kan komen aangaande de kwaliteit van het object en behoud van het stedenschoon.

Dit heeft geresulteerd in een positief besluit van het college: in het vervolg moeten tijdelijke bouwwerken aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen en worden ze voorgelegd aan de welstands- en monumentencommissie. Er wordt gekeken naar de ruimtelijke kwaliteit en ook wordt een tijdslimiet aangegeven.

Toch weer iets om blij van te worden!

Onze plaatsgenoot Huseyin Evrengun kwam bij ons met een plan om het huisje te laten aankleden door zijn studenten van het Media College in Amsterdam. We hebben samen met de gemeente gesproken en de studenten zijn aan de slag gegaan. Update april 2020: doordat scholen i.v.m. de coronacrisis gesloten zijn, hebben de studenten hun ontwerp niet kunnen aanbrengen op het huisje.

Groenbeleidsplan

In 2018 hadden we al input gegeven, in 2019 kregen we het plan ter inzage en hebben we een reactie kunnen geven. Het is een integraal beleidsplan dat de hele gemeente omvat, met daarin respect voor de eigenheid van alle kernen. Voor ons is het van belang dat de groenvoorziening ook bij de historische omgeving past. Dat geldt voor zowel de binnenstad als het oude polderlandschap. Vanuit onze doelstellingen hebben wij enkele vragen, bijvoorbeeld: houdt het groenbeleidsplan ook rekening met de aanleg van een parkeerterrein aan de Singelweg? En dan de vraag: hoe ga je om met ecologische afstemming? Daarbij moesten wij denken aan de grote rode beuk bij de Grote Kerk. Daar nestelen reigers. Maar wie heeft voorrang? De reigers of de rijks-monumentale boom? Dat is natuurlijk een ethisch dilemma. Als we rekening houden met de reigers, legt de boom het af. Misschien zijn er slimme en vriendelijke oplossingen om de reigers te beletten daar te nestelen.

Gemeentelijk-monumentenbeleid

In het najaar was er overleg met vertegenwoordigers uit de wereld van ruimtelijke ordening, cultuur, erfgoed en historie uit de hele gemeente met een extern bureau (Beeck Ruimtemakers) over het beleid inzake gemeentelijke monumenten. Al snel kwam het gemeentelijke beleid ten aanzien van alle monumenten en ruimtelijke ordening aan de orde. Er zou een integraal en helder beleid moeten komen en aan de voorkant al toetsen op bijvoorbeeld kwaliteit.

Update april 2020: het verslag met aanbevelingen laat nog altijd op zich wachten.

Erfgoed en historie

Het Periodiek verscheen begin oktober, o.l.v. van de nieuwe hoofdredacteur Ben Kuenen. We streven naar een hogere frequentie, maar worstelen met een gebrek aan mankracht en dus kopij.

Samenwerking Edams Museum en uitgever LM Publishers inzake WOJ Nieuwenkamp. De kerncollectie van deze kunstenaar, die jarenlang in Edam woonde en werkte, komt naar het Edams Museum. Bij LM publishers verscheen eind 2019 het lijvige werk over Nieuwenkamp, de ultieme biografie, door onze stadgenoot Cary Venselaar. Ook hebben wij een lezing georganiseerd. Onze leden konden het boek met korting bestellen. Waar de samenwerking verder uit zal bestaan, zal in 2020 of zelfs later blijken.

De kunstwerken uit het bezit van Kees Groot (woonachtig in Duitsland, maar nog altijd lid van onze vereniging!), die wij in 2018 mochten ontvangen, hebben wij in 2019 in langdurige bruikleen gegeven aan het Edams Museum.

We kregen een schenking van een prent van Oskar Paul Matthes, uit de erven Mol uit Alkmaar. Ook deze hebben wij in 2019 in langdurige bruikleen gegeven aan het Edams Museum.

Met het oog op de viering van 75 Jaar Vrijheid in 2020, heeft Oud Edam zitting gehad in een breed gemeentelijk platform en een aantal ideeën ontwikkeld: een filmavond over de bevrijdingsfeesten en een speciale uitgave van het Periodiek. Daarnaast zijn we benaderd voor een financiële en inhoudelijke bijdrage aan het boek "75 Jaar Vrijheid – Edammer Portretten".

Update april 2020: door de coronacrisis worden vele evenementen afgelast en/of uitgesteld.

Ledenactiviteiten

Bij de jaarvergadering van de buurtvereniging Lingerzijde en Kleine Kerkstraat heeft de voorzitter een praatje gehouden over de visie en missie van Oud Edam en diverse vragen beantwoord. Bij deze gelegenheid hebben zich twee nieuwe leden aangemeld.

In april was er een ledenavond over de Singelweg.

Op 5 oktober was er een ledenuitstapje naar Huis Doorn en Wijk bij Duurstede. Het was mooi weer, een goed gezelschap en zowel in Doorn als Wijk bij Duurstede waren er interessante rondleidingen. En natuurlijk was er royaal gedacht aan de inwendige mens!

Op 3 december was er in De Burghwall een interessante en drukbezochte lezing door Cary Venselaar over WOJ Nieuwenkamp.

Eind december hebben we een onze vrijwilligers een attentie bezorgd.

Het Gele Steentje werd uitgereikt aan de Grote Kerk.